

Inspirationsmateriale

48879: Velfærdsteknologi i det daglige omsorgsarbejde 1

Udviklet af:

Navn: Naia Wandel Jacobsen

Titel: Underviser

Arbejdssted/plads: SOSU H

Email: nja@sosuh.dk

Dato: oktober 2018

Navn: Ida Kristine Scheel

Titel: AMU-koordinator

Arbejdssted/plads: SOSU H

Email: isc@sosuh.dk tlf. 25103757

Dato: oktober 2018

1. Uddannelsens sammenhæng til jobområde (FKB)

Moder-FKB:

2222 Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi

Arbejdsfunktioner

Anvendelsen af velfærdsteknologi i sundhedssektoren har været i rivende udvikling gennem de sidste 10 år¹ fx med introduktion af robotstøvsuger og alarm – og plejesystemer. Kommunerne har forpligtet sig til at effektivisere deres ydelser ved hjælp af velfærdsteknologi, hvilket stiller større krav til det sundhedsfaglige personale, som skal kunne forholde sig til et stadigt stigende antal velfærdsteknologiske løsninger i mødet med borgeren. Udbredelsen og anvendelsen af velfærdsteknologi varierer imidlertid stadig fra kommune til kommune².

Forekomsten af ældre over 80+ hastigt stigende frem imod år³, og forekomsten af ældre borgere med en eller flere kroniske sygdomme er ligeledes stigende, så borgernes behov bliver mere komplekse.

Når velfærdsteknologiske hjælpemidler bliver anvendt korrekt, oplever borgere, at velfærdsteknologi kan bidrage til en større selvstændighed og meningsfuldhed⁴, og således kan kommunernes anvendelse af velfærdsteknologi støtte borgerens mestring og selvstændighed ud fra et hverdagsrehabiliterende perspektiv.

Borgeren og medarbejdere kan have forskellige ønsker og forventninger til, hvilke opgaver teknologien skal løse, hvilket rejser en række etiske spørgsmål og dilemmaer, som medarbejdere tæt på borgeren skal forholde sig til. Etiske udfordringer i relation til velfærdsteknologi kan fx handle om omstrukturering af omsorgsopgaver, hvilket borgeren kan opleve som tab af personlig kontakt med isolation og ensomhed til følge. Borgerens egen motivation eller mangel på samme og medarbejderens holdning til velfærdsteknologi kan ligeledes påvirke relationen mellem borgeren og medarbejderen ved introduktion og brugen af velfærdsteknologi.

Medarbejderen kan opleve udfordringer i sin professionelle rolle og opgaveløsning omkring velfærdsteknologi fx i forhold til forandringsparathed, manglende overblik over teknologierne, begrænsede tekniske kompetencer eller bekymring over, hvordan velfærdsteknologien påvirker relationen til borgeren. Den måde, hvorpå medarbejderen introducerer og italesætter teknologi, har vist sig at have indflydelse på, hvordan borgeren tager imod teknologien.

Social – og sundhedshjælperen har derfor brug for kompetencer indenfor følgende områder:

¹ 10 år med velfærdsteknologi, Teknologisk Institut, 2017

² Velfærdsteknologi – nye hjælpemidler i ældreplejen, Ældreforum, 2010

³ Rekruteringsudfordringer for social- og sundhedspersonale i kommunerne, FOA og KL, 2018

⁴ 10 år med velfærdsteknologi, Teknologisk Institut, 2017

- Generel teknologiforståelse, der sætter medarbejderen i stand til at sikre, at de konkrete velfærdsteknologiske hjælpemidler virker, og hvordan de vedligeholdes.
- Vejledning og introduktion til borgere, pårørende og samarbejdspartner om udvalgte velfærdsteknologiske hjælpemidler.
- Identifikation og revurdering af borgerens behov samt dokumentation af egne observationer ved hjælp af relevant fagsprog og på baggrund heraf foreslå relevante velfærdsteknologi, der kan støtte borgerens mestring.
- Medvirken til samarbejde med relevante samarbejdspartnere tæt på borgeren samt indgå i tværfaglige samarbejder på arbejdspladsen ved ibrugtagelse af nyeteknologier.

Ovennævnte sundhedsfaglige kompetencer er nødvendige for at de medarbejdere, der er tættest på borgeren, kan være med til at understøtte kvalitet og udvikling i pleje- og omsorgsopgaver, hvori der indgår velfærdsteknologi.

Introduktionen og ibrugtagelsen af velfærdsteknologiske løsninger i primærsektoren stiller krav til medarbejdernes forandringsparathed og skaber et øget behov for kompetenceudvikling som følge af den voksende tilgængelighed af nye velfærdsteknologiske hjælpemidler.

Social- og sundhedshjælperen kan derfor have brug for et kompetenceløft i forhold til at øge deres velfærdsteknologiske forståelse – og anvendelse og i forhold til at agere og støtte borgeren i mødet og brugen af ny velfærdsteknologi. Det er forskelligt, hvordan velfærdsteknologi indgår i den enkelte medarbejders omsorgsopgaver, samt hvor meget ansvar den enkelte medarbejder har i forhold til introduktion og vurdering af nytteværdien af velfærdsteknologien hos den enkelte borger.

For at imødekomme variationen i forudsætninger og behov for kompetenceløft er 'Velfærdsteknologi i det daglige omsorgsarbejde' opdelt i to AMU-uddannelser, der kan tages som et forløb, eller som selvstændige AMU-uddannelser afhængigt af den enkeltes forudsætninger.

Velfærdsteknologi i det daglige omsorgsarbejde 1

Velfærdsteknologi i det daglige omsorgsarbejde 1 imødekommer, at Social- og sundhedshjælperen har brug for kompetencer for at varetage pleje- og omsorgsopgaver, der involverer velfærdsteknologi hos borgeren. Efter endt uddannelse forventes deltageren at kunne støtte borgeren med ikke-komplekse behov i anvendelse af velfærdsteknologi.

Herunder kan deltageren:

- *Deltageren har kendskab til velfærdsteknologi, herunder formålet, hensigten og har viden om tilgængeligheden på deres arbejdsplads.*
- *Deltageren kan på baggrund af observation, viden om og vurdering af borgerens behov udvælge relevant velfærdsteknologi, der kan støtte borgerens livskvalitet og selvstændighed.*
- *Deltageren kan gå i dialog med borgeren om relevant velfærdsteknologi.*

- *Deltageren kan bidrage til introduktionen af velfærdsteknologi hos borgeren samt inddrage relevante mono- og tværfaglige samarbejdspartnere efter behov.*
- *Deltageren kan fremsøge og agere ud fra lokale retningslinjer og vejledninger omkring brugen af velfærdsteknologi hos borgeren.*
- *Deltageren kan identificere og forholde sig reflekterende til det etiske dilemmaer, der kan opstå ved brugen af velfærdsteknologi hos borgeren.*

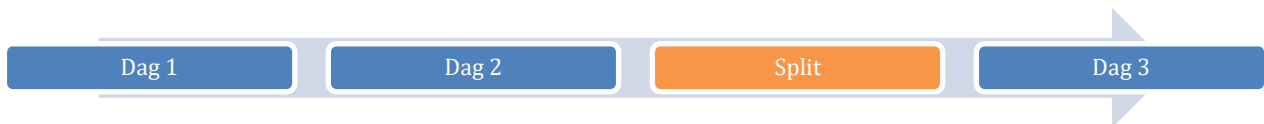
Deltagerforudsætninger

Social- og sundhedshjælpere og andre med lignende jobfunktioner, der arbejder med velfærdsteknologiske løsninger i pleje- og omsorgsopgaver i borgerens eget hjem. Deltageren skal være indstillet på at inddrage og reflektere over egen praksis, og at undervisningen anvender case opgaver, forum teater eller forskellige former for simulationsbaserede metoder for at øge transfer mellem uddannelsen og deltagerens faktiske arbejdsopgaver hos borgeren.

Velfærdsteknologi i det daglige omsorgsarbejde 1

2. Ideer til tilrettelæggelse

Inspirationsmaterialet er baseret på en vejledende varighed på 3 dage, og forslag til organisering er følgende:

Såfremt det er muligt anbefales det, at de to første dage er sammenhængende med en splitperiode på omkring 1 uge. Det anbefales endvidere, at der i splitperioden arbejdes med en øvelse, hvor deltageren skal afprøve metoder fra undervisningen eller undersøge arbejdspladsens praksis. På uddannelsens tredje dag følges der op på opgaven. Forslag til program for de tre dage findes som Bilag 1.

3. Temaer

Temaoversigt

- Tema 1. Lokale retningslinjer, overordnede kvalitetsstandarder og nationale retningslinjer
- Tema 2. Hvad er velfærdsteknologi og hvordan kan det anvendes i praksis
- Tema 3. Kommunikation og borgerens perspektiv
- Tema 4. Min rolle og etiske dilemmaer
- Tema 5. Min arbejdsplads og velfærdsteknologi

Tema 1. Hvad er velfærdsteknologi, og hvordan kan det bruges i min praksis?

FORMÅL:

- Deltageren opnår kendskab til bredden i forskellige definitioner af velfærdsteknologi, herunder hvordan deres kommune definerer velfærdsteknologi. Derudover skal deltageren kunne sondre mellem hjælpemidler skal visiteres, og hjælpemidler borgeren selv skal anskaffe sig.

HANDLINGSRETTET MÅL DER INDGÅR I TEMAET:

- Deltageren har kendskab til velfærdsteknologi, herunder formålet, hensigten og har viden om tilgængeligheden på deres arbejdsplads

FORVENTET MÅLOPFYLDELSE:

Viden	Færdigheder	Kompetencer
Deltagerne skal have kendskab til forskellige definitioner på velfærdsteknologi samt hvilken forståelse/tilgang definitionerne bygger på.	Deltagerne skal kende forskel på hjælpemidler, der skal visiteres og ikke-visiteres samt kunne vejlede borgerne i dette.	Deltagerne kan reflektere over, hvordan deres arbejde med velfærdsteknologi påvirkes af de mange interesser, der findes på området og handle ud fra denne viden.

VEJLEDENDE VARIGHED:

- ½ dag

EMNER INDENFOR TEMAET KUNNE VÆRE:

- 💡 F.eks. med afsæt i billeder af forskellige velfærdsteknologier og/eller deltagernes egne erfaringer samt teorien om velfærdsteknologi:
 - Hvilke teknologier kender og arbejder vi allerede med?
 - Hvilke teknologier vil vi gerne anvende mere hos vores borgere?
 - Hvilke teknologier ligger meget fjernt fra os?
- 💡 Deltagerne præsenteres for og arbejder med forskellige former for velfærdsteknologiske løsninger, og her kan med fordel arbejdes med allerede udbredte løsninger og bud på fremtidige velfærdsteknologiske løsninger, som vil kunne komme deres egne borgere til gavn.
- 💡 Deltagerne forholder sig til og diskuterer ud fra egen praksis sondringen mellem arbejdsredskaber og velfærdsteknologiske hjælpemidler, inkl. mindre hjælpemidler.
- 💡 Forskellige praksisnære cases og deltagernes egen viden om funktionsnedsættelser og hjælpemidler.
- 💡 Kort inspirationsoplæg om forskellige bud på definitioner af velfærdsteknologi danner baggrund for, at deltagerne arbejder med deres egen definition på velfærdsteknologi.

Tema 2. Lokale retningslinjer, overordnede kvalitetsstandarder og nationale retningslinjer

FORMÅL:

- At deltagerne opnår kendskab til lokale og nationale målsætninger samt lokale

instrukser og standarder i forhold til anvendelse af velfærdsteknologi på deres arbejdsplads. Desuden skal deltagerne have viden om, hvordan de finder og anvender disse.

HANDLINGSRETTET MÅL DER INDGÅR I TEMAET:

- Deltageren kan fremsøge og agere ud fra lokale retningslinjer og vejledninger omkring brugen af velfærdsteknologi hos borgeren.

FORVENTET MÅLOPFYLDELSE:

Viden	Færdigheder	Kompetencer
Deltagerne har kendskab til hvordan lokale retningslinjer, instrukser og standarder påvirker deres arbejde med velfærdsteknologiske løsninger på deres arbejdsplads	Deltagerne kan søge viden om retningslinjer, instrukser og standarder på deres arbejdsplads	Deltagerne kan reflektere over hvordan kommunale og lokale retningslinjer spiller ind på deres arbejde med velfærdsteknologien

VEJLEDENDE VARIGHED:

- ½ dag

EMNER INDENFOR TEMAET KUNNE VÆRE:

- 💡 Historisk tilbageblik: Hvornår blev VT introduceret i primærsektoren i DK, og hvilke tendenser har karakteriseret udviklingen de sidste 10 år?
- 💡 Målsætningen for velfærdsteknologi nationalt og i deltagerens egen kommune.
- 💡 Koblingen mellem velfærdsteknologi, rehabilitering og hverdagsrehabilitering, herunder udviklingen indenfor rehabilitering, og hvordan velfærdsteknologi understøtter den rehabiliterende tankegang om mest muligt uafhængighed.
- 💡 Påbegynde drøftelser om etiske dilemmaer som følge af introduktionen af velfærdsteknologi i sundhedssektoren

Tema 3. Kommunikation og borgerperspektivet i centrum.

FORMÅL:

Deltagerne skal kunne sætte borgerens behov i centrum og inddrage borgerens perspektiv på, hvordan velfærdsteknologiske løsninger påvirker deres selvstændighed og mestring.

Deltageren skal ud fra sit kendskab til borgeren kunne tilpasse sin vejledning og kommunikation omkring velfærdsteknologien og sætte borgerens ønsker og behov i centrum. Deltagerne skal derfor kunne anvende udvalgte, grundlæggende kommunikationsteorier til at kommunikere med borgeren og pårørende omkring velfærdsteknologiske løsninger.

HANDLINGSRETTET MÅL DER INDGÅR I TEMAET:

- *Deltageren kan gå i dialog med borgeren om relevant velfærdsteknologi.*

FORVENTET MÅLOPFYLDELSE:

Viden	Færdigheder	Kompetencer
Deltageren har viden om udvalgte kommunikationsteorier, og hvordan disse kan anvendes til at strukturere dialog om velfærdsteknologi med borgeren.	Deltagerne kan anvende principper for professionel målrettet kommunikation til indgå i dialog med borgeren og evt. pårørende, om hvordan udvalgte velfærdsteknologiske løsninger ville kunne understøtte borgerens hverdagsliv.	Deltagerne kan sætte borgeren i centrum for velfærdsteknologien og forholde sig til borgerens ønsker og behov.

HANDLINGSRETTET MÅL DER INDGÅR I TEMAET:

- *Deltageren kan på baggrund af observation, viden om og vurdering af borgerens behov udvælge relevant velfærdsteknologi, der kan støtte borgerens livskvalitet og selvstændighed.*

FORVENTET MÅLOPFYLDELSE:

Viden	Færdigheder	Kompetencer
Deltageren har viden om, hvad det er vigtigt at observere for at kunne vurdere borgerens behov for velfærdsteknologi	Deltageren kan anvende principper for sundhedsfaglig observation og vurdering af muligheder, for velfærdsteknologi, der kan støtte borgeren	Deltageren kan selvstændigt, hos borgeren, foretage en observation og derefter vurdere hvilke velfærdsteknologi, der vil kunne være relevant for borgeren

VEJLEDENDE VARIGHED:

- 1 dag inkl. tid til at introducere en splitøvelse sidst på dagen.

EMNER INDENFOR TEMAET KUNNE VÆRE:

- 💡 Målrettet kommunikation – verbal og non-verbal
- 💡 Metoder og principper for observationer og vurderinger – hvad ser vi efter?
- 💡 Simulation og træning af kommunikation og observationer. Ud fra cases omkring forskellige borgere simulerer deltagerne, hvordan de på baggrund af de udvalgte teorier kommunikerer med borgeren om at udvælge velfærdsteknologiske løsninger til en bestemt borger.
 - Cases kan bygge op omkring forskellige borgertyper og typer af funktionsnedsættelse
 - Hvis der anvendes simulation, skal deltagerne introduceres til simulationsmetoden, rammerne omkring metoden, og metoder til at give hinanden feedback.

Tema 4. Min rolle og etiske dilemmaer

FORMÅL:

Deltagerne reflekterer over nogle af de etiske udfordringer, de møder i deres praksis hos borgerne. ved brugen af velfærdsteknologi. Deltagerne forholder sig til deres rolle, og hvordan deres holdning og tilgang til samt italesættelse af velfærdsteknologi kan have en betydning for borgerens ibrugtagelse af velfærdsteknologiske løsninger.

HANDLINGSRETTET MÅL DER INDGÅR I TEMAET:

- *Deltageren kan identificere og forholde sig reflekterende til det etiske dilemmaer, der kan opstå ved brugen af velfærdsteknologi hos borgeren.*

FORVENTET MÅLOPFYLDELSE:

Viden	Færdigheder	Kompetencer
Deltageren har viden om nogle af de etiske udfordringer, der knytter sig til brugen af velfærdsteknologiske løsninger.	Deltageren kan identificere mulige etiske udfordringer, der kan opstå, når de introducerer velfærdsteknologiske løsninger hos deres borgere	Deltageren kan reflektere kritisk over eget forhold til velfærdsteknologiske løsninger, og hvordan det kan påvirke borgerens oplevelse af disse.

VEJLEDENDE VARIGHED:

- ½ dag

EMNER INDENFOR TEMAET KUNNE VÆRE:

- 💡 Deltagerens egen forståelse af, hvorfor velfærdsteknologi er blevet introduceret i hjemmeplejen.
- 💡 Dilemmakort, der præsenterer forskellige dilemmaer fx borgeren der afviser velfærdsteknologien fuldstændigt, eller deltageren der oplever pres fra kollegaer eller ledelsen, som enten er meget for eller meget imod indførelsen af velfærdsteknologi.
- 💡 Cases: Gennem flere forskellige cases præsenteres deltagerne for nogle af de hyppigste etiske udfordringer, der kan forekomme i praksis

Tema 5. Velfærdsteknologien og min arbejdsplads

FORMÅL:

Deltagerne arbejder med deres bevidsthed om, hvilke mono- og tværfaglige samarbejdspartnere de har i forhold til velfærdsteknologi på deres arbejdsplads. Deltagerne kortlægger de ressourcer, der findes på lokalt på deres arbejdsplads.

HANDLINGSRETTET MÅL DER INDGÅR I TEMAET:

- *Deltageren kan bidrage til introduktionen af velfærdsteknologi hos borgeren samt inddrage relevante mono- og tværfaglige samarbejdspartnere efter behov.*

FORVENTET MÅLOPFYLDELSE:

Viden	Færdigheder	Kompetencer
Deltagerne har viden om, hvem deres mono- og tværfaglige samarbejdspartnere er i forhold til velfærdsteknologi på deres arbejdsplads.	Deltagerne kan kortlægge deres samarbejdspartnere og kan anvende relevant fagsprog i henvendelser til og dialog med deres samarbejdspartnere..	Deltagerne kan reflektere over egen rolle i det mono- og tværfaglige samarbejde omkring velfærdsteknologi og kan italesætte sit eget faglige kompetenceområde.

VEJLEDENDE VARIGHED:

- ½ dag

EMNER INDENFOR TEMAET KUNNE VÆRE:

- 💡 Kortlægning af deltagerens monofaglige samarbejdspartnere, tværfaglige samarbejdspartnere, ansvarsområde
- 💡 Kortlægning af hvilke ressourcepersoner og teknologier der findes på deltagerens arbejdsplads, som kan støtte dem i anvendelse af velfærdsteknologi i praksis. Og deltagerens egen rolle i deres praksis

4. Opgaver og undervisningsmaterialer

Tema 1: Hvad er velfærdsteknologi, og hvordan kan det bruges i min praksis?

CL-opgaver hvor deltagerens viden og refleksioner kommer i spil. Det kan f.eks. være rundt om bordet hvor deltagerne selv i grupper skal udarbejde deres definition af velfærdsteknologi. Det kan være ekspert-karussellen eller andre hvor fokus er på at få deltagerens egne refleksioner i spil. Evt. med afsæt i billeder af forskellige velfærdsteknologier.

- 💡 I mindre grupper kan deltagerne arbejde med egne erfaringer med afsæt i teorien om nærmeste udviklingszone:
 - Hvilke teknologier kender og arbejder vi allerede med?
 - Hvilke teknologier vil vi gerne anvende mere hos vores borgere?
 - Hvilke teknologier ligger meget fjernt fra os?
- 💡 Deltagerne præsenteres for og arbejder med forskellige former for velfærdsteknologiske løsninger, og her kan med fordel arbejdes med allerede udbredte løsninger og bud på fremtidige velfærdsteknologiske løsninger, som vil kunne komme deres egne borgere til gavn.
- 💡 Deltagerne forholder sig til og diskuterer ud fra egen praksis sondringen mellem arbejdsredskaber og velfærdsteknologiske hjælpemidler, inkl. mindre hjælpemidler.
- 💡 Med afsæt i forskellige praksisnære cases og deltagerens egen viden om funktionsnedsættelser og hjælpemidler skal deltageren identificere en funktionsnedsættelse og argumentere for, hvordan funktionsnedsættelsen kan afhjælpes med velfærdsteknologiske løsninger (Se kap. 4 for eksempler på cases og inspiration til funktionsnedsættelser).

- 💡 Kort inspirationsoplæg om forskellige bud på definitioner af velfærdsteknologi danner baggrund for, at deltagerne arbejder med deres egen definition på velfærdsteknologi. For at bringe flere deltagerperspektiver i spil kan øvelsen med fordel organiseres ud fra principper om cooperative learning (Se kap. 4 for inspiration til CL-øvelser).

Tema 2: Lokale retningslinjer og overordnede kvalitetsstandarder

- 💡 Oplæg med et historisk tilbageblik: Hvornår blev VT introduceret i primærsektoren i DK, og hvilke tendenser har karakteriseret udviklingen de sidste 10 år? I oplægget vil der være korte diskussioner af forskellige spørgsmål og udfordringer, i relation til deltagerens egen praksis.
- 💡 Egen refleksion i fht. deres oplevelse af koblingen mellem rehabilitering og velfærdsteknologi – oplever I opgaver hos en kendt borger, hvor der er en kobling?
- 💡 Kort oplæg med koblingen mellem velfærdsteknologi, rehabilitering og hverdagsrehabilitering, herunder udviklingen indenfor rehabilitering, og hvordan velfærdsteknologi understøtter den rehabiliterende tankegang om mest muligt uafhængighed. – med inddragelse af deltagerens oplevelser.
- 💡 Flipped learning – en podcast med intro til ICF og serviceloven, så de har mulighed for at se den når de er tilbage i praksis.
- 💡Besøg af medarbejder fra hjælpemiddelcentralen, så deltagerne bliver introduceret til målsætningen for velfærdsteknologi nationalt og i deltagerens egen kommune. Samtidig kan deltagerne spørge ind til praktiske udfordringer ved anskaffelse af velfærdsteknologi.
- 💡 Refleksionsopgaver mellem undervisningsdagene. Deltagerne skal notere de første 10 velfærdsteknologiske løsninger de ser på vejen hjem fra modulet, og de top 5 velfærdsteknologiske løsninger de er mest afhængige af i deres eget hjem.

Tema 3: Kommunikation og borgerperspektivet i centrum (dag 2)

- 💡 Introduktion til Luhmanns kommunikationsbegreb om information, meddelelse og forståelse og meddelelsen.
- 💡 Information fra afsenderen – hvad skal kommunikationen handle om
Meddelelsen den måde informationen gives på (skriftlig, mundlig, verbal, non-verbal)
Forståelse: vigtigste del, opfattelse og forståelse
- 💡 Derefter skal deltagerende medtage konteksten og borgerens historie, og dennes betydning.
- 💡 Aktiv lytning – verbal og non-verbal kommunikation: Verbal: opmuntringer, spørgsmål, parafrasering, nøgleord, spejling af følelser. Non-verbal: berøring, mimik, øjenkontakt, tavshed
- 💡 Tre lytte niveauer: kort introduktion til de tre niveauer, derefter skal de øve dem og opleve hvordan

de har betydning for samtalen.

- 💡 Intro til simulation og ud fra praksisnære cases kan deltagerne i et trykt rum øve sig på at have en dialog med borgere og pårørende omkring velfærdsteknologiske løsninger.
- 💡 Deltagerne skal ved denne metode introduceres til formålet med simulation, rammerne omkring dette og rollefordelingen i selve simulation (at en evt. agerer borger/pårørende, 1-2 agerer hjælpere og de sidste giver feedback ud fra en model)
- 💡 Deltagerne skal introduceres til en feedback model, som de kan anvende og underviseren på uddannelsen skal facilitere processen og hjælpe deltagerne til at give feedback.

Ud fra cases omkring forskellige borgere simulerer deltagerne, hvordan de på baggrund af de udvalgte teorier kommunikerer med borgeren om at udvælge velfærdsteknologiske løsninger til en bestemt borger. Hvis der anvendes simulation, skal deltagerne introduceres til simulationsmetoden, rammerne omkring metoden, og metoder til at give hinanden feedback. Cases kan bygge op omkring forskellige borgertyper og typer af funktionsnedsættelse.

- 💡 Deltagerne ser film klip af borgere der får eller har brug for velfærdsteknologi – hvad ser I? Hvad kunne borgeren også have glæde af?

På dag 2 kan man bede deltagerne om at udvælge en af deres egne faste borgere og tage stilling til de velfærdsteknologiske løsninger, der kan gavne borgeren, og hvis det er muligt tale med borgeren omkring disse. Deltagerne skal tage udgangspunkt i deres viden om målrettet professionel kommunikation. For at øge transfer kan der med fordel arbejdes med en **læringsaftale** i fht. deltagerens egen læring.

Tema 4: Min rolle og etiske dilemmaer

- 💡 Deltagerens egen forståelse af, hvorfor velfærdsteknologi er blevet introduceret i hjemmeplejen. Deltagerne skal tage stilling til, hvordan de forholder sig til et kontinuum mellem kommunal spare øvelse, hvor kommunerne forsøger at spare nogle af de varme hænder i det ende af spektret og i den anden ende velfærdsteknologi som et middel til at støtte borgerenes oplevelse af større frihed og selvstændighed i eget hjem. Her kan med fordel tages udgangspunkt i artiklen 'Er de ældre prøveklude for teknologien' (se kap 5. litteratur listen tema 4)
- 💡 Dilemmakort, der præsenterer forskellige dilemmaer fx borgeren der afviser velfærdsteknologien fuldstændigt, eller deltageren der oplever pres fra kollegaer eller ledelsen, som enten er meget for eller meget imod indførelsen af velfærdsteknologi.
- 💡 Cases: Gennem flere forskellige cases præsenteres deltagerne for nogle af de hyppigste etiske udfordringer, der kan forekomme i praksis (Se kap. 5). Eksempler på cases:
 - Gerda og den nære relation.
 - Lise som lider af demens og bliver GPS overvåget.

- Poul som får simuleret nærhed ved hjælp af social teknologi.
- 💡 Dilemmaspil/kort hvor deltagerne skal diskutere forskellige etiske udfordringer i velfærdsteknologien.
- 💡 Etiske temaer der kan diskuteres ud fra:
 - Arbejdsbesparelse contra borgernærhed
 - Overvågning som omsorg og overvågning som kontrol
 - Sociale robotter og foregivelsens etik
- 💡 Etiske spørgsmål der kan diskuteres:
 - Skaber VT kontakt mellem mennesker eller forhindre nærvær?
 - Bliver VT brugt som et supplement til eller en erstatning for støtte og omsorg?
 - Hvad er alternativet til teknologien? Kan den vælges fra, og hvilke muligheder er der for dem, der ikke ønsker teknologien?

Tema 5: Velfærdsteknologien og min arbejdsplads

Kortlægning af nedenstående, kan evt. gøres via mind-maps:

- 💡 Kortlægning af deltagerens monofaglige samarbejdspartnere i forhold til anvendelse af velfærdsteknologi i deres praksis,
- 💡 Kortlægning af deltagerens tværfaglige samarbejdspartnere og beskrivelse af deres eget faglige kompetence – og ansvarsområde i forhold til introduktion og anvendelse af velfærdsteknologi i deres praksis.
- 💡 Kortlægning af hvilke ressourcepersoner og teknologier der findes på deltagerens arbejdsplads, som kan støtte dem i anvendelse af velfærdsteknologi i praksis.
- 💡 Kortlægning af og diskussion af deltagerens egen rolle og faglige kompetence- og ansvarsområde i forhold til anvendelse af velfærdsteknologiske løsninger i borgerens eget hjem.
- 💡 'De mange veje til mål' en øvelse til at skabe overblik de mål de gerne vil sætte for sig selv eller gruppen. Obs. Underviseren skal støtte deltagerne i at sætte mål, der er realistiske at indfri for deltageren, borgeren og arbejdspladsen.
- 💡 Deltageren kan med fordel, udarbejde en digital video til sig selv, med udgangspunkt i 'de mange veje til mål', hvor deltageren beskriver hvor langt de gerne vil være nået 1 mrd. Senere.

5. Litteraturliste mv.

10 år med velfærdsteknologi, Teknologisk Institut, 2017

Rekrutteringsudfordringer for social- og sundhedspersonale i kommunerne, FOA og KL, 2018

Velfærdsteknologi – nye hjælpemidler i ældreplejen Udgivet af ÆldreForum, oktober 2010
<https://www.sst.dk/da/udgivelser/2010/~media/791202AE0F0A4E91835FC60DD3CEC538.ashx>

Tema 1:

Vodcast: <https://www.scoop.it/t/it-vaerkt-er>

Kagan, Spencer og Jette Stenlev (2006) *Cooperative learning. Undervisning med samarbejdsstruktur*, 1 udg. 14 oplag, Alinea, 2013. 'Møde på midten', s. 120

Tema 2:

Kagan, Spencer og Jette Stenlev (2006) *Cooperative learning. Undervisning med samarbejdsstruktur*, 1 udg. 14 oplag, Alinea, 2013. Ekspertkarrusellen s.

Tema 3: (dag 2)

Obel Høier m. fl. I *Kreativ procesledelse – nye veje til bedre praksis s.137: Tre lytte niveauer*

Luhmann: Måltrettet kommunikation – teorien bag dette

Tema 4:

<https://www.welfaretech.dk/nyheder/2017/januar/etiske-hensyn-udstikker-retningslinjer-for-brugen-af-ny-teknologi>. Kort artikel og lille film

Kristeligt dagblad artiklen 'Er de ældre prøveklude for teknologien'

<https://www.etik.dk/%C3%A6ldre-og-etiske-udfordringer/er-de-%C3%A6ldre-pr%C3%B8veklude-moderne-velf%C3%A6rdsteknologi>

Velfærdsteknologi – nye hjælpemidler i ældreplejen Udgivet af ÆldreForum, oktober 2010
<https://www.sst.dk/da/udgivelser/2010/~media/791202AE0F0A4E91835FC60DD3CEC538.ashx>

Tema 5:

Obel Høier m. fl. I *Kreativ procesledelse – nye veje til bedre praksis. s. 180: 'De mange veje til mål'*

Bilag 1. Forslag til program Velfærdsteknologi i det daglige omsorgsarbejde 1

Velfærdsteknologi i det daglige omsorgsarbejde 1		
<p>Dag 1 Deltageren har kendskab til velfærdsteknologi, herunder formålet, hensigten og har viden om tilgængeligheden på deres arbejdsplads</p> <p>Deltageren kan fremsøge og agere ud fra lokale retningslinjer og vejledninger omkring brugen af velfærdsteknologi hos borgeren.</p>	<p>Dag 2: Deltageren kan gå i dialog med borgeren om relevant velfærdsteknologi.</p> <p>Deltageren kan på baggrund af observation, viden om og vurdering af borgerens behov udvælge relevant velfærdsteknologi, der kan støtte borgerens livskvalitet og selvstændighed.</p>	<p>Dag 3 Deltageren kan identificere og forholde sig reflekterende til det etiske dilemmaer, der kan opstå ved brugen af velfærdsteknologi hos borgeren.</p> <p>Deltageren kan bidrage til introduktionen af velfærdsteknologi hos borgeren samt inddrage relevante mono- og tværfaglige samarbejdspartnere efter behov.</p>
<p>Navnerunde - præsentation af deltagere og undervisere</p> <p>Våbenskjold – en faciliterende øvelse, hvor der arbejdes med deltagernes refleksioner omkring deres viden/kompetencer/ erfaringer ift. velfærdsteknologi samt deres forventninger til modulet</p> <p>Intro til modulet – mål, rammer osv.</p> <p>Bevæge sig rundt til målene – en øvelse, hvor deltagerne arbejder aktivt med uddannelsens mål, hvad de betyder og forventede tegn på læring.</p>	<p>Opfølgning på gårsdagens opgave</p> <p>Dagens mål: Målene brydes op, så de bliver til færdigheder, viden og kompetencer</p> <p>Intro til kommunikation</p> <p>3 lytteniveauer – en faciliterende øvelse med fokus på kommunikation ift. motivation og vejledning</p> <p>Intro til simulation og feedback</p> <p>Simulation med fokus på kommunikation, motivation og vejledning af borgere/pårørende samt at udvælge de relevante velfærdsteknologiske øvelser til en bestemt borger</p>	<p>Dagens mål: Målene brydes op, så de bliver til færdigheder, viden og kompetencer</p> <p>Dilemmakort – en øvelse, hvor deltagerne bliver præsenteret for forskellige etiske dilemmaer omkring anvendelse af velfærdsteknologi til forskellige borgere</p> <p>Creative Idols – faciliterende øvelse, hvor deltagerne får mulighed for at arbejde med deres holdninger til velfærdsteknologi, herunder diskutere de etiske overvejelser herved</p> <p>Mange veje til mål – faciliterende øvelse, hvor deltagerne arbejder med konkrete ideer/forslag til handlinger med henblik på anvende og implementere deres nyerhvervede viden og kompetencer i deres praksis</p>

<p>Møde på midten – en CL – øvelse, hvor der arbejdes med definitioner af velfærdsteknologi</p> <p>Besøg fra hjælpemiddelcentralen</p> <p>Oplæg om velfærdsteknologi og hvilke målsætninger ift. velfærdsteknologi, der arbejdes med på nationalt og lokalt plan + fokus på hvordan velfærdsteknologi understøtter den rehabiliterende tankegang.</p> <p>Flipped læring – en vodcast, som introducerer til ICF og de relevante paragrafer i Serviceloven ift. rehabilitering og bevilling af hjælpemidler samt de lokale instrukser/retningslinjer og de relevante samarbejdspartnere</p> <p>Undersøge og udforske læringslejligheden: hvor der er mulighed for at blive introduceret og afprøve forskellige velfærdsteknologiske løsninger</p> <p>Refleksionsopgave: hvilke velfærdsteknologiske løsninger man har gode erfaringer med, hvilke man ikke har haft kendskab til, hvilke man er fortrolig med samt egen holdning til velfærdsteknologi og etiske overvejelser herved</p> <p>Find en borger med en funktionsnedsættelse i din praksis, som kunne have gavn af velfærdsteknologi og argumenter, hvorfor</p>		<p>Simulation med fokus på de etiske overvejelser</p> <p>Lav en digitalt postkort til sig selv</p> <p>Evaluering af uddannelses modulet og viskvalitet</p> <p>Tak for denne gang</p>
--	--	--

Bilag nr. 2 Brev til deltagerne

Kære deltager,

Vi ser frem til at møde dig på uddannelsen 'Velfærdsteknologi i det daglige omsorgsarbejde'.

Læs programmet, og se film

På de næste sider kan du se programmet for undervisningen og AMU-målene for uddannelsen. Inden den første dag på uddannelsen vil vi bede dig om at læse programmet og se en kort film om x-Kommunes læringslejligheder med velfærdsteknologi. Du finder filmen ved at scanne QR-koden nedenfor med QR-scanneren på din arbejdstelefon. Undervisningen kommer til at foregå i en læringslejlighed, der ligner den på filmen.

Her var QR- kode til filmen

Overvej dine forventninger

Den første dag skal vi blandt andet tale om AMU-målene og metoderne på uddannelsen. Og om, hvad der skal til, for at du får mest muligt ud af at deltage. Du må derfor meget gerne overveje dine forventninger til uddannelsen, inden du kommer den første dag.

Beskriv en borger

Uddannelsen tager udgangspunkt i din og dine kollegaer hverdag, og vi kommer til at tage udgangspunkt i de borgere, I kommer hos. Derfor skal du inden den første dag forberede en kort beskrivelse af en borger, som du tror, vil kunne få gavn af velfærdsteknologi. Beskrivelsen er kun til dit eget brug, så den kan sagtens være i stikordsform. Du kan få inspiration til velfærdsteknologi i filmen.

Medbring arbejdstelefon og høretelefoner

Uddannelsen består af en blanding af oplæg, øvelser, refleksion over egen læring, videnssøgning, film og lignende, og du kommer til at deltage aktivt og bringe udfordringer og eksempler fra din hverdag i spil i uddannelsen. Du skal derfor også tage din arbejdstelefon samt høretelefoner med, så du kan se den information og de små film, der er i læringslejligheden. Du vil efter uddannelsen modtage et uddannelsesbevis,

Vi glæder os til at se dig

Hilsen underviserne, SOSU H
Kursusafdelingen, september 2018

Bilag nr. 3 Definitioner på velfærdsteknologi

Definition fra Ældresagen

”Brugerrettede teknologier, der forsyner eller assisterer brugeren med én eller flere velfærdsydelser. Velfærdsteknologi er teknologisk understøtning og forstærkning af fx tryghed, sikkerhed, daglige gøremål og mobilitet i den daglige færden. Den er især rettet mod ældre mennesker, personer med kroniske sygdomme samt borgere med handicap i forskellige former og grader”

Definition fra IDA (Ingeniør foreningen Danmark)

Velfærdsteknologi er en fællesbetegnelse for teknologier og intelligente kommunikationsløsninger til velfærdsfremmende formål, der benyttes af borgere med særlige behov. Velfærdsteknologi kan anvendes i forbindelse med ydelser som pleje, omsorg, praktisk hjælp til daglige gøremål, hjælpemidler, boligindretning, behandling, genoptræning, vedligeholdelse, specialundervisning og beskæftigelse. Velfærdsteknologi er ikke afgrænset til en bestemt sektor, men rækker ind i alle sektorer, herunder sundhedssektoren, socialektoren, undervisnings- og uddannelsessektoren samt arbejdsmarkedssektoren. Velfærdsteknologi kan gøre borgerne mere trygge og sikre, mere selvhjulpne og bedre i stand til at tage hånd om genoptræning, krop og psyke.

Definition fra Dansk Sygeplejeråd

Velfærdsteknologi er en paraplybetegnelse, der dækker over en lang række af teknologier- lige fra robotter til telemedicin- der skal understøtte velfærdssystemets ydelser. DSR definerer i forlængelse heraf velfærdsteknologien som teknologier og intelligente systemer, der forsyner eller assisterer borgeren med en eller flere hverdagsfunktioner eller ydelser i sundhedsvæsenet. Velfærdsteknologien omfatter også teknologiske løsninger, der primær anvendes af eller understøtter de medarbejdere, som leverer eller udføre velfærdsydelserne.

Definition fra Welfare

Teknologier, der øger livskvaliteten og/eller effektiviteten i samfundet.

Definition fra Høje-Taastrup Kommune

Velfærdsteknologi er produkter og ydelser rettet mod velfærdsområdet, der øger borgernes mulighed for at være mere selvhjulpne og mindsker behovet for arbejdskraft

Definition fra Ergoterapeutforeningen

Ved velfærdsteknologi forstås teknologiske løsninger, der bidrager til at bevare eller udvikle velfærdsydelser. I de nordiske velfærdssamfund tilbyder det offentlige en række velfærdsydelser til borgere med særlige behov, f.eks. pleje, omsorg, praktisk hjælp, hjælpemidler, boligindretning, behandling, genoptræning og vedligeholdelsestræning mv.

BILAG NR. 4 SIMULATION

Simulation: 10 minutter

Oprydning: 5 minutter

Debriefing: 15 minutter

Mål for simulation

Deltageren kan indgå i dialog med borgere og pårørende om velfærdsteknologiske hjælpemidler.

Case om Annie

Annie Jørgensen er 74 år er enke. Hun bor i en 3 værelses lejlighed på 2. sal med trapper.

Annie har 4 børn og 10 børnebørn samt sin mor, hun har tæt kontakt til sin familie.

Hun har været hjemmegående husmor og har været familiens samlingspunkt.

Annie har KOL, hun blev diagnosticeret for 5 år siden. Hun har en lungefunktion på 40 % og har en BMI på 18.

Annie har ikke før modtaget hjælp men efter en sygehusindlæggelse grundet lungebetændelse, er hun blevet visiteret til personlige pleje, bad og påklædning samt indkøb og madlavning. Hun bliver nu meget dyspnøisk under let fysisk aktivitet og under spisning. Annie har svært ved at sove om natten, da hun bliver dyspnøisk, når hun ligger ned. Angsten for at opleve dyspnø fylder meget hos Annie, hvilket medfører at hun er blevet meget inaktiv og bruger det meste af dagen sovende i sin stol.

Annie fik diagnosticeret lungebetændelse for 2 uger siden og måtte indlægges. Nu har hun været hjemme i godt en uge, men får ofte dypnø ved daglige gøremål.

Scenarie 1 i stuen

Annie sidder i lænestolen i stuen, ved siden af hende sidder Annie datter/søn. Annie er meget dyspnøisk især når hun taler men også en smule i hvile. Annie klager over at det hele er blevet meget svært efter hendes lungebetændelse og indlæggelse. Hun føler slet ikke hun har de samme kræfter som før og selv små opgaver er meget besværlige. Annie giver udtryk for at hun gerne vil klare sig selv lidt mere, men hun er også meget bange for at kræfterne ikke rækker og at hun bliver for udmattet. Annie har svært ved at rejse sig fra sin lænestol.

Annie savner at nusse rundt i sin lejlighed og have kræfter til at kunne de almindelige dagligdags ting som hun før altid har varetaget. Annie har altid passet sin lejlighed, gjort rent og lavet mad og alle de andre huslige opgaver. Nu kniber det med bare at trække gardinerne op, åbne vinduet og rydde og tørre lidt støv af. Annie er rigtig ked af at hun ikke længere kan varetage daglig rengøring. Hun føler ikke hendes hjem er rent længere og er ked af at hjemmeplejen kun gør rent hver 14 dag.

Annie er meget interesseret i noget træning men hun ønsker bestemt ikke at komme på noget rehabilitering for som hun siger "jeg er jo lige kommet hjem".

Scenarie 2 i køkkenet

Annie og hendes pårørende er med hjælperen ude i køkkenet. Annies BMI er for lavt og hun er meget småtspisende. Hun er ked af at hun ikke længere har kræfter og energi til at færdes i køkkenet og selv smøre sin mad, eller lave sig en lille snack. Hun ved godt at hendes manglende kræfter både handler om hendes KOL, men også hendes lave vægt og hendes vægttab.

Du og Annie har i fællesskab lavet en plan for hvordan hun skal tage på (eller som det mindste vægtvedligeholdelse) og det kræver mange små måltider. Annie er meget ked af, at hjemmeplejen kommer og smører mad, hun synes ikke maden hun har stående i køleskabet smager godt og hun ville ønske at hun selv kunne klare det.

Annie har ikke kræfter i armene til selv at skære brød, åbne kartoner, og dåser. Det er også rigtig svært for hende at smøre sin egen mad. Annie har helt opgivet at forsøge at lave mad, selvom hun altid har elsket at lave mad.

Til dig der "spiller" Annie:

Du er meget ked af din nuværende situation, du føler virkeligt at du er blevet svækket efter indlæggelsen og ved godt at både din KOL og din lave vægt påvirker din energi og dine kræfter. Samtidig har du et stort ønske om at klare så meget som muligt selv. Du har meget svært ved at trække vejret og bliver udmattet af at tale for meget. Men du vil meget gerne høre, hvad hjælperen har at sige.

Du er irriteret på din datter og hendes modstand mod dine ønsker, men samtidig kan du jo også godt forstå, at hun bare er bekymret for dig.

Til dig der spiller Annies datter/søn

Du er meget bekymret for din mor. Du oplever at hun er blevet meget svækket efter hospitalsindlæggelsen og det er meget svært for dig at forstå det. Du er utryk ved at din mor er alene hjemme; hvad nu hvis hun falder eller kommer galt afsted. Du ønsker i virkeligheden at din mor kommer på plejehjem men det er hun bestemt ikke interesseret i. Du er lidt skeptisk over for alle de hjælpemidler som hjælperne præsenterer fordi du er bange for at hjælpen til din mor bliver skåret væk og der så kommer færre mennesker for at kigge til hende. Du har også lidt svært ved at forstå, hvorfor din mor gerne vil klare så mange ting selv.

Observationspunkter til dem, der observerer

Observatør 1: Hold øje med den non-verbale kommunikation. Læg mærke til kropsproget hos både den der spiller Annie og Annies pårørende (hvordan reagerer hun) og hos dem der spiller hjælperen (hvordan placerer de sig i rummet? Hvordan er deres kropsprog? Hvem tager styringen og andre ting.)

Observatør 2: Hold øje med den verbale kommunikation. Læg mærke til hvad der bliver sagt, hvordan bliver det sagt, hvordan bliver det taget imod af Annie. Husk kommunikationsmodellen Afsender – Budskab og modtager

Observatør 3: Hold øje med hvilke hjælpemidler der bliver præsenteret, giver de mening for Annie og pårørende, bliver de taget godt imod? Kunne I have udvalgt andre?

Mål for simulation

Deltageren kan bringe etiske og arbejdsmæssige overvejelser i spil

Case om Gerda

Gerda er en ældre dame på 92. Hun bor i egen lejlighed og er visiteret til hjælp 3 gange dagligt. Gerda har blandt andet brug for hjælp til personlig pleje. Hjemmehjælpen har ikke meget tid hos Gerda, men det bliver da til en lille snak om stort og småt, mens de samarbejder om dagens program. For nylig har Gerda fået et vasketoilet. Toilettet giver Gerda mulighed for selv at klare toiletbesøg og det frigør hjemmeplejen for en væsentlig og tidskrævende opgave. Vasketoiletet virker umiddelbart skræmmende på Gerda, for hvordan er det lige det virker og hvordan bruger man det? Kan det gå i stykker? Kan hun finde ud af at bruge det? Men det er nu ikke de spørgsmål der fylder mest hos Gerda, og hun kan da sagtens se, at det gør hende mere selvstændig, og det er da også meget rart, at man ikke længere skal have hjælp til at komme på toilettet. Det, der især bekymrer Gerda, er noget helt andet, nemlig om hjemmeplejen så kun behøves at komme en gang om dagen, for så bliver der jo ikke meget tid til at høre, hvordan det nu ellers går.

Scenarie 1 i stuen

Gerda sidder i sin stol i stuen da social - og sundhedshjælperen kommer på besøg. Social - og sundhedshjælperen ved, at Gerda for nyligt har fået et vaskeskylle toilet i hjemmet, og er begyndt at klare toiletbesøg selv. Du vil som hjælper gerne følge op på, hvordan det er gået med det nye toilet. Du har nemlig kun hørt, hvor godt det har hjulpet Gerda fra dine kollegaer.

Gerda ser lidt trygget ud, da du kommer ind, men vil ikke rigtigt sætte ord på, hvad der er i vejen. Du fornemmer bare at der er noget galt. Gerda fortæller dig, at toilettet fungerer rigtig fint og det er da meget dejligt selv at kunne klare det. Dog ser hun forsat meget ked ud af det.

Til dig der spiller Gerda:

Du er en ældre dame som på overfladen har mange ressourcer, du har været vant til altid at klare dig selv, og det har været et tab for dig at få hjælp. Så det har da været rart at få vasketoiletet og der er da mange fordele ved det. Men du føler dig utryk og er bange for, at hjemmeplejen ikke kommer så meget længere. Du føler dig ensom og overladt til dig selv. Du er også i bund og grund lidt bange for det der toilet, for hvad nu hvis det ikke virker, eller det går i stykker.

Du er meget bange for at være til besvær, så du er lidt nervøs for at indrømme dine tanker over for hjælperne, der kommer i dit hjem.

Til dig der observerer:

Du skal holde øje med den non-verbale kommunikation. Læg mærke til kropsproget hos både den der spiller Gerda (hvordan reagerer hun) og hos dem, der spiller hjælpere (hvordan placerer de sig i rummet, hvordan er deres

kropsprog, hvem tager styringen og andre ting). Efter rollespillet skal du være klar til at give lidt feedback til dem, der spillede rollerne.

Til dig der observerer:

Du skal holde øje med den verbale kommunikation. Læg mærke til hvad der bliver sagt, hvordan bliver det sagt, hvordan bliver det taget imod af Gerda. Hvilke af de 3 lytteniveauer social- og sundhedshjælperen har anvendt i samtalen?

Til dig der observerer:

Du skal få øje på, hvilke etiske dilemmaer, der kommer frem i samtalen og hvordan griber social - og sundhedshjælperen det an?

Feedbackmodel

1 konkret ting, der fungerer godt

- "Jeg synes det fungerer godt, fordi..."
- "Jeg så/ lagde mærke til... Det kan jeg godt lide, fordi..."

1 konkret ting, der gerne må være mere af

- "Jeg vil gerne have mere af...Har du tænkt på at...?"
- "Jeg kunne godt tænke mig...Kunne det være en ide?"

Nævn en ting, der undrer dig

- "Jeg så dig gøre/sige...Jeg er nysgerrig på at vide hvorfor du valgte at gøre/sige sådan?"
- "Jeg så dig give/gøre..., og jeg tror jeg ville have valgt..., og jeg er nysgerrig på at høre hvorfor du valgte som du gjorde?"